

ИНВЕСТИЦИИ В БЛАГОРОДНИ МЕТАЛИ - БАНКОВИ УСЛУГИ И ПАЗАРНИ ТЕНДЕНЦИИ

Проф. д-р Андрей Захариев –
катедра „Финанси и кредит”, СА „Д. А. Ценов”
Николай Колев –
ТБ „Общинска банка” АД, изпълнителен директор

Резюме: Като „резерв на стойността” и носител на богатство благородните метали се утвърждават паралелно като инвестиционен актив и антиинфлационно средство. Тяхната количествена оскъдност гарантира нарастващо търсене и възходящи пазарни котировки. Самите операции с благородни метали се превръщат и в част от палитрата на съвременните банкови услуги. Целта на настоящия доклад е да представи актуален преглед на пазарните тенденции и предоставяните банкови услуги за инвестиции в благородни метали, с акцент върху инвестиционното злато.

Ключови думи: Благородни метали, инвестиционно злато

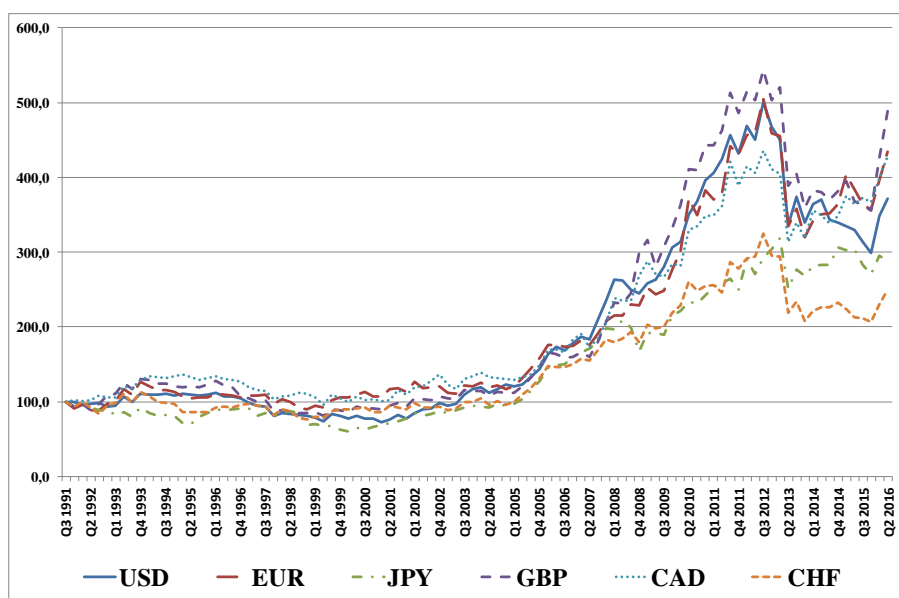
1. Въведение

Още в зората на общественото развитие потребността от посредник при обмяната на стоки и услуги води до появата на парите. В тяхната класическа „пълноценна” форма парите биват „сечени” като монети или „отливани” в стандартизирани слитъци от оторизирани за целта органи на обществената власт. Основен носител и изразител на парите в зората на паричните отношения са златото и среброто. Като благородни метали те налагат съответни стандарти, добили известност като „златен стандарт”, „сребърен стандарт” и техният взаимен изразител - „биметален стандарт”. С темпа на икономически растеж и нарастващата потребност от достатъчно количество пари за обслужване на финансовите обороти постепенно класическите благородни метали – злато и сребро – намират своето логично място в трезорите на централните банки за сметка на включването в платежния оборот на „книжните пари”. В края на 20-ти век и началото на 21-ви век златото, среброто, както и платината вече заемат своето място като борсово търгувана „стандартизирана” стока с ежедневни котировки „купува” и „продава”. Самите операции с благородни метали се превръщат и в част от палитрата на съвременните банкови услуги. Целта на настоя-

щия доклад е да представи актуален преглед на пазарните тенденции и предоставяните банкови услуги за инвестиции в благородни метали, с акцент върху инвестиционното злато. Докладът е разделен в две основни части: в част първа се оценяват аналитично актуалните многовалутни борсови тенденции на пазара на злато; част втора е с акцент върху опита и практиката на ТБ „Общинска банка” АД по предоставяне на банкови услуги за покупко-продажба на инвестиционно злато¹.

1. Пазарни тенденции

Независимо от обвързаността на възприемането на златото и среброто за водещи представители на групата на благородните метали борсовата търговия разширява обхвата на инвестиционни възможности и с включването на платината и паладия.

Фиг. 1. Пазарна динамика на индекса на цените на инвестиционното злато в шест валути при Q3'1991 = 100 (от Q3'1991 до Q2'2016).

Безспорен лидер по пазарен интерес, търсене, производство и предлагане в групата на благородните метали е златото, което днес демонстрира ценови пазарен възход, формиращ очаквания за пози-

¹ Заб. Участието на авторите в написването на доклада е както следва: проф. д-р Андрей Захариев – част първа; Николай Колев – резюме, въведение, част втора, заключение и библиография.

тивна инвестиционна възвращаемост. На тази основа във фокуса на изследването са пазарните котировки на инвестиционното злато за последните 100 тримесечия (от Q3'1991 до Q2'2016), представени в крайни за тримесечието цени в шест валути: USD, EUR, JPY, GBP, CAD и CHF и преобразувани в индекси на цените при база Q3'1991 = 100 (вж. фиг. 1²).

Таблица 1. Дескриптивната статистика и вариация за индекси котировки в 6 валути на инвестиционно злато за 1 ozt

Q3'1991-Q2'2016	USD	EUR	JPY	GBP	CAD	CHF
Mean	192,91	199,16	148,94	209,48	199,97	147,53
Standard Error	12,69	12,27	8,40	14,40	10,98	6,98
Median	114,40	121,38	94,70	123,40	134,05	100,59
St. Deviation	126,95	122,65	83,95	144,00	109,79	69,79
Range	427,81	416,37	258,66	461,46	339,31	247,71
Minimum	72,61	88,17	60,24	81,79	96,30	76,87
Maximum	500,42	504,54	318,90	543,25	435,61	324,58
CV	0,66	0,62	0,56	0,69	0,55	0,47

Таблица 2. Дескриптивната статистика и вариация за пазарни котировки в 6 валути на инвестиционно злато за 1 ozt

Q3'1991-Q2'2016	USD	EUR	JPY	GBP	CAD	CHF
Mean	685	545	70183	424	802	759
Standard Error	45	34	3956	29	44	36
Median	406	332	44623	250	538	517
St. Deviation	451	336	39560	292	440	359
Range	1518	1139	121883	934	1361	1274
Minimum	258	241	28385	166	386	395
Maximum	1776	1380	150267	1100	1747	1669
CV	0,66	0,62	0,56	0,69	0,55	0,47

Базата данни от 100 тримесечни наблюдения е последователно обработена за установяване на показателите на дескриптивната статистика и коефициент на вариация за индексните (вж. табл. 1) и пазарните котировки (вж. табл. 2) в 6 валути на цената на инвестиционно злато за една тройунция. Резултатите от анализа на индексните котировки показват най-значителна негативна корекция на покупателната способност на британския паунд спрямо останалите 5 валути, измерена през пазарната динамика на 1 тройунция злато. На следващо място се подреждат CAD, EUR и USD. С най-добро „приспособяване”

² Източник: World Gold Council с графична визуализация на автора.

спрямо ценовата динамика на златото са CHF и JPY, които паралелно на процесите на поскъпване на златото отчитат и междувалутно ревалвиране³ спрямо USD. Ценовата динамика през коефициента на вариация при индексните данни и при данните в пазарни валутно изразени цени на злато за една тройунция е най-висока за котировките в GBP, USD, EUR, CAD и CHF.

Таблица 3. Селектирани показатели за оценка на ценовата динамика на индексни котировки в 6 валути на инвестиционно злато за 1 ozt в четири периода от 25 тримесечия от Q3'1991-Q2'2016

	USD	EUR	JPY	GBP	CAD	CHF
Mean 1	103,53	106,61	86,13	113,25	121,05	95,69
StDev	6,38	9,52	7,00	12,48	12,61	7,36
CV	0,06	0,09	0,08	0,11	0,10	0,08
Mean 2	104,56	111,78	95,68	108,98	108,49	108,32
StDev	13,17	10,69	12,83	10,84	10,81	7,51
CV	0,13	0,10	0,13	0,10	0,10	0,07
Mean 3	165,26	149,46	167,66	173,06	140,89	149,29
StDev	54,76	41,76	46,22	69,61	40,86	39,04
CV	0,33	0,28	0,28	0,40	0,29	0,26
Mean 4	109,93	105,88	118,22	105,34	112,57	95,61
StDev	15,95	13,13	10,16	14,71	10,78	12,75
CV	0,15	0,12	0,09	0,14	0,10	0,13

Заб. При Q3'1991 = 100; Q4'1998=100; Q1'2004=100 и Q2'2010 = 100

При последващо кватилно разделяне на масива от данни на 4 групировки от 25 тримесечни наблюдения се установява, че:

- През първия период (вж. таблица 3) от 6 години и 1 тримесечие (Q3'91-Q3'97) с най-високо девалвиращо отклонение, спрямо базисното е котировката в CAD (със средна индексна стойност от 121,05), следвана от GBP (113,25), EUR (106,61) и USD (103,53). С ревалвиращо отклонение са котировките в JPY (със средна за периода индексна стойност от 86,13), следващи от CHF (95,69). Поскъпването на златото в първите 4 валути, означава и формална загуба на покупателна способност за тези валути спрямо една тройунция злато, докато за последните две валути е налице мащабна валутно-курсова корекция повишаваща способността им за закупуване на злато в тези валути. Ценовата вариация е най-висока в GBP и CAD, а най-ниска в USD.

³ Вж. подр.: Радков, Р. и Захариев, А. Международни финанси. В. Търново, АБАГАР, 2016, с. 276 – 310; Костов, Д. Нов юан или нова валутна система. // Народно стопански архив, Свищов, 2016, бр. 2, с. 74-98.

- През втория период от 6 години и 1 тримесечие (Q4'98-Q4'03) с най-високо девалвиращо отклонение, спрямо базисното е котировката в EUR (със средна за периода индексна стойност от 111,78), следвана от GBP (108,98), CAD (108,49), CHF (108,32) и USD (104,56). С ревалвиращо отклонение е само котировката в JPY (със средна за периода индексна стойност от 95,68). Ценовата вариация е най-висока в USD и JPY, а най-ниска в CHF.

- През третия период от 6 години и 1 тримесечие (Q1'04-Q1'10) с най-високо девалвиращо отклонение, спрямо базисното е котировката в GBP (със средна за периода индексна стойност от 173,06), следвана от JPY (167,66) и USD (165,26). Ценовата вариация е най-висока в GBP и USD, а най-ниска в CHF.

- През четвъртия период от 6 години и 1 тримесечие (Q2'10-Q2'16) с най-високо девалвиращо отклонение, спрямо базисното е котировката в JPY (със средна за периода индексна стойност от 118,22), следвана от CAD (112,57) и USD (109,93). С ревалвиращо отклонение е само котировката в CHF (със средна за периода индексна стойност от 95,61). Ценовата вариация е най-висока в USD и GBP, а най-ниска в JPY.

2. Банкови услуги

Търговска банка „Общинска банка” АД е водещ доставчик на услуги за осъществяване на финансови операции с благородни метали за българския пазар. Банката участва активно в три насоки: Класически златни инвестиционни кюлчета с ежедневно предлагани котировки „цена купува” и „цена продава”. Класическите златни инвестиционни кюлчета, са продукт на швейцарската рафинерия „Argor Heraeus” като се предлагат в размери – от 1 грам до 1 килограм; Седем размера златни инвестиционни кюлчета на един от най-престижните монетни дворове в света – австралийския „The Perth Mint”. Кюлчетата от серията са с абсолютна чистота на златото и с монетно качество на изображенията по тях. Златни инвестиционни кюлчета на Австрийския монетен двор серия „Münze Österreich”. Кюлчетата са от 1, 5 и 10 грама.

В спектъра от предлагани услуги за финансови операции с благородни метали ТБ „Общинска банка” АД развива активно и търговия с монети в следните направления: Златни чуждестранни инвестиционни монети (необлагаеми по ЗДДС); Сребърни чуждестранни инвестиционни монети; Сребърни чуждестранни колекционни монети; Тематични комплекти; Колекционни серии от златни монети; Колекционни серии от сребърни монети; Чуждестранни монети от

други метали; Сребърни монети по програмата на БНБ (с документното разрешение на БНБ за публикуване); Златни монети по програмата на БНБ (с документното разрешение на БНБ за публикуване); Колекционни серии разменни монети (с документното разрешение на БНБ за публикуване).

Допълнително банката предлага и спектър от възможности за търговия с благородни метали в три насоки: изделия от злато и сребро; мъжки и дамски часовници с компоненти от благородни метали; изделия от венецианско стъкло, с компоненти от благородни метали. Предлагането на богат асортимент от възможности за покупка и/или продажба на инвестиционни злато и изделия от злато и сребро се основа на ежемесечно изготвян ценоразпис, в зависимост от борсовите цени на включените в тях благородни метали. При оферирането се спазват стриктно разпоредбите за допустимост на необлагане с ДДС. Характерно за политиката на банката при търговията с инвестиционно злато е оферирането на марж между офертите „купува” и „продава” от над 10%, водещо до избягване на спекулативни финансови операции с благородни метали и мотивиращо търсенето на средно- и дългосрочна инвестиционна възвращаемост.

Заключение

В заключение може да се обобщи, че финансовите операции с благородни метали са инвестиционна възможност пред икономическите агенти, предлагана като услуга и от търговските банки, която се мотивира от очакване за съответна възвращаемост при поемане на съответно ниво на риск.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Костов, Д. Нов юан или нова валутна система. // Народностопански архив, Свищов, 2016, бр. 2, с. 74-98.
2. Радков, Р. и Захариев, А. Международни финанси. В. Търново, АБАГАР, 2016, ISBN 978-619-00-0506-3.